

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

24 martie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Ghenadie Nicolaev,

Judecătorii – Constantin Alerguș, Vladimir Timofti, Nadejda Toma,
Petru Moraru,

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Pasat Liliana, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19 noiembrie 2014, în cauza penală în privința lui

Guțu Vasile Alexandr,

născut la 01 octombrie 1959, originar din s. Nicoreni, r-ul Rîșcani, domiciliat în or. Rîșcani, str. Trandafirilor, nr. 23, ap. 2.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. de la 08 februarie 2012 - pînă la 12 august 2013 (instanța de fond);*
- 2. de la 03 septembrie 2013 - pînă la 19 noiembrie 2014 (instanța de apel);*
- 3. de la 28 ianuarie 2015 - pînă la 24 martie 2015 (instanța de recurs ordinar).*

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani din 12 august 2013, Guțu Vasile a fost achitat de sub învinuirea de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal, pe motiv că în acțiunile acestuia lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii incriminate.

2. De către organul de urmărire penală, Guțu Vasile a fost învinuit de faptul că, activînd în funcția de director al Colegiului Agroindustrial din or. Rîșcani, fiind numit în această funcție în baza ordinului Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr. 376 – p din 27.12.2010, și în conformitate cu prevederile art. 123 Cod penal fiind persoană cu funcție de răspundere, a săvîrșit infracțiunea de corupere pasivă în următoarele

circumstanțe:

Așadar, Guțu Vasile activînd în funcția sus nominalizată, din interes material începînd cu luna decembrie 2011, sub pretextul achitării datoriilor pentru studiile petrecute de către eleva Rusu Ilinca în cadrul instituției de învățămînt pe care o gestiona, prin estorcare a pretins de la tatăl acesteia Rusu Veaceslav bani în sumă de 5000 lei, pentru restituirea actelor de studii pe numele elevei Rusu I., acțiuni ce țin nemijlocit de obligațiile sale de serviciu. Ulterior, la 04 ianuarie 2012 în jurul orei 17⁰⁵ Rusu V. a transmis banii preținși în biroul de serviciu al lui Guțu V., amplasat în incinta Colegiului nominalizat din str. Trandafirilor, nr. 37, or. Rîșcani, profesoarei Rotaru Svetlana, bani care erau destinați pentru Guțu Vasile, după care ultimul i-a eliberat lui Rusu V. actele de studii a fiicei acesteia Rusu I.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către acuzatorul de stat, care a solicitat, casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărîri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Guțu Vasile să fie condamnat în baza art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal, la 5 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis cu amendă în mărime de 2000 unități convenționale și privarea de dreptul de-a ocupa funcții publice în întreprinderile, instituțiile și organizațiile de stat pe un termen de 3 ani.

În motivarea apelului, procurorul a invocat că hotărîrea instanței de fond este ilegală și neîntemeiată, deoarece instanța nu a dat o apreciere justă și corectă probelor acumulate, prezentate și cercetate în ședința de judecată, care dovedesc cu certitudine vinovăția lui Guțu Vasile în săvîrșirea infracțiunii incriminate.

În cadrul cercetării judecătorești s-a stabilit că eleva Rusu I. a prezentat secretariatului Colegiului foaia de rondă care confirma că aceasta nu avea careva datorii față de Colegiu, astfel că secretara a eliberat certificatul de studii gimnaziale și a îndeplinit certificatul academic, însă inculpatul a refuzat eliberarea acestor acte pînă la primirea mijloacelor bănești estorcate.

Totodată, deși instanța de fond a constatat că acțiunile inculpatului de primire a sumei de 5000 lei sunt ilegale, și în cazul dat urmau a fi examinate de acuzare sub aspectul comiterii abuzului în serviciu sau depășirii atribuțiilor de serviciu, dar nu a coruperii pasive, fără a ține cont de prevederile art. 325 alin. (2) Cod de procedură penală l-a achitat pe Guțu V.

Apelantul consideră că în speță prima instanță constatând că prin acțiunile incriminate de acuzare fapta inculpatului conținea elementele altei infracțiuni a cărei sancțiune penală este mai mai blîndă decît cea incriminată și nu agrava situația inculpatului, urma ca în sentința adoptată să se pronunțe asupra circumstanțelor date.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19 noiembrie 2014, apelul acuzatorului de stat a fost respins ca nefondat, cu menținerea sentinței contestate.

5. Instanța de apel și-a motivat soluția prin faptul că, prima instanță corect a constatat circumstanțele de fapt și de drept, just a apreciat probele prezentate și a pronunțat o sentință legală și întemeiată.

Astfel, Colegiul penal a conchis că probele prezentate de partea acuzării demonstrează faptul că Guțu V. a cerut bani în sumă de 5000 lei de la V. Rusu pentru a acoperi cheltuielile instituției de învățămînt pe care o conducea, cheltuieli legate de studiile elevei Rusu I., care urmau a fi achitați în casieria colegiului, dar nici de cum nu dovedesc faptul pretinderii și primirii de către Guțu V. a banilor de la V. Rusu, în interes și folos personal, pentru a elibera acestuia documentele fiicei sale.

În consecință instanța de apel a conchis că concluzia instanței de fond referitor la faptul că probele prezentate nu sunt suficiente pentru condamnarea lui Guțu V. în comiterea infracțiunii imputate, este justă.

6. Împotriva deciziei instanței de apel, a declarat recurs ordinar acuzatorul de stat, care invocînd drept temei pentru recurs pct. 6) și 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță în alt complet de judecată.

În argumentarea soluției solicitate recurentul a invocat că instanța ierarhic inferioară nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și anume:

- pretinderea banilor de către Guțu V. în interes personal dar nu în contul cheltuielilor suportate de instituția de învățămînt pentru studiile lui Rusu I. a fost dovedită prin declarațiile martorilor Vicol V. și Baherchina V. declarații pe care instanța de apel nu le-a apreciat la justa valoare;

- instanța de apel nu s-a pronunțat și a lăsat fără careva apreciere înregistrarea efectuată de Rusu V., din care rezultă că inculpatul acceptă

primirea banilor, inclusiv și în valută;

- poziția instanței de apel referitor la faptul că acțiunile lui Guțu V. puteau sta la baza acușării altei componente de infracțiuni este eronată, deoarece în atribuțiile inculpatului nu intra nemijlocit obligația de a verifica cheltuielile legate de studii, iar această sumă de 5000 lei ultimul a estorcat-o pentru sine.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, Guțu Vasile a depus referință privind opinia sa asupra recursului ordinar declarat de acuzatorul de stat, argumentând, că acușarea nu a prezentat careva probe care ar confirma că el a acționat în scopuri personale. Astfel, toți martorii audiați au confirmat faptul că el a insistat asupra rambursării cheltuielilor suportate de către instituția de învățământ pentru instruirea elevei Rusu I., cheltuieli care nu au fost acoperite din suma contractului.

8. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal consideră că recursul urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Conform prevederilor art.414, 415 Cod de procedură penală, judecând apelul, instanța de apel este obligată să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, să argumenteze decizia adoptată invocând temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea sau respingerea apelului.

Colegiul penal constată că aceste prevederi legale, deși sînt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauze în ordine de apel.

Instanța de apel a admis erori procesuale, care nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs ordinar.

În această privință se constată că argumentele invocate de acuzatorul de stat în recurs își găsesc reflectare în starea reală a lucrurilor statuată în cauza dată, inclusiv sub aspectul că, judecând apelurile, instanța de judecată nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat în susținerea cerințelor privind casarea hotărârii primei instanțe, expuse în pct.3 din prezenta decizie.

Astfel, instanța de apel verificând probele ce au stat la baza sentinței de achitare, audiind inculpatul, martorii V. Vicol, I. Rusu, E. Rotari, V. Baherchina, V. Rusu, nu le-a apreciat din punct de vedere al pertinentei și concludenței, mai mult în partea descriptivă a deciziei contestate instanța de apel nu numai că nu a făcut nici o analiză a acestor probe, dar nici nu a desfășurat conținutul declarațiilor acestor martori.

Sub acest aspect Colegiul penal lărgit ține să menționeze și faptul că potrivit procesului – verbal (f.d.235-36, vol. II) instanța de apel pe lângă probele susmenționate a cercetat și alte probe și anume: - explicația cet. Rusu V. din 04.01.2012 (f.d.9); procesul - verbal privind înzestrarea cu tehnică specială din 04.01.2012 (f.d.17); procesul - verbal privind marcarea bancnotelor din 04.01.2012 (f.d.18-21); procesul - verbal de cercetare la fața locului din 04.01.2012 (f.d.20-23); procesul - verbal de examinare a obiectelor din 05.01.2012 (f.d.24); procesul - verbal de ridicare din 04.01.2012 (f.d.27); stenograma (f.d.28-29); procesul - verbal privind aprecierea informațiilor din 05.01.2012, care au importanță pentru cauza penală (f.d.30); procesul - verbal de examinare a obiectelor din 05.01.2012 (f.d.31); ordonanță de recunoaștere și anexare a corpurilor delictive la cauza penală din 05.01.2012 (f.d.32); procesul - verbal de examinare a documentelor din 07.01.2012 (f.d.33); ordonanța de recunoaștere și anexare a corpurilor delictive din 07.01.2012 (f.d.39); procesul - verbal de audiere a martorului Vicol V. din 04.01.2012 (f.d.40-41); ordonanță de ridicare din 04.01.2012 (f.d.44); procesul - verbal de ridicare din 04.01.2012 (f.d.45); procesul - verbal de examinare a documentelor din 07.01.2012 (f.d.46-114); ordonanță de recunoaștere și anexare a corpurilor delictive la cauza penală din 07.01.2012 (f.d.115-116); procesul - verbal de audiere adăugătoare a martorului Rusu V. din 05.01.2012 (f.d.144); procesul - verbal de audiere a martorului minor Rusu I. din 06.01.2012 (f.d.147-149); procesul - verbal de ridicare din 06.01.2012

(f.d.151); procesul - verbal de examinare a obiectului din 06.01.2012 (f.d.152-153); stenograma (f.d.154-156); ordonanță de recunoaștere și anexare a corpurilor delictive la cauza penală din 06.01.2012 (f.d.158); ordonanța de ridicare din 10.01.2012 (f.d.160); procesul - verbal de ridicare din 10.01.2012 (f.d.161); procesul - verbal de examinare a documentelor din 11.01.2012 cu anexarea copiei cărții de eliberare a documentelor (f.d.162-164); ordonanța de recunoaștere și anexare a corpurilor delictive din 11.01.2012 (f.d.165); raportul de expertiză nr. 097-098 din 17.01.2012 (f.d.191-200); recipisa semnată de Rusu V. din 04.01.2012 (f.d.205), *probe care deși au fost cercetate în cadrul ședinței instanței de apel nu au fost descrise în decizia recurată iar instanța nu le-a dat nici o apreciere.*

Așadar, analizând textul deciziei contestate, instanța de recurs constată că instanța de apel integral a ignorat probele prezentate de partea acuzării, acestea nefiind redată în decizie, analizate, apreciate, admise sau respinse, cu argumentarea concluziei sale.

Astfel, sub acest aspect, Colegiul penal constată că instanța de apel, adoptând soluția de respingere a apelului declarat de procuror, sa limitat la o motivare insuficientă și contrară probatoriului administrat pe cauză, or recurentul a invocat probe concrete, și anume declarațiile: - *martorului Vicol Vera*, care a relatat că toate cheltuielile pentru studii sunt prevăzute de contractul pe care elevul este obligat să-l achite în două tranșe, alte cheltuieli nu sunt prevăzute și în afară de contract Rusu I. nu trebuia să achite nimic. La exmatricularea elevului care și-a făcut studiile prin contract altă taxă nu se achită, așa regulament nu există, iar V. Guțu nu a avut dreptul de a solicita careva bani de la eleva în cauză deoarece aceasta a fost înmatriculată la studii în bază de contract. Totodată, calculele pe care le-a efectuat la solicitarea lui Guțu V. s-au referit la elevii bugetari, la elevii prin contract nu se efectuează careva calcule. (f.d.108-112,179-180, vol. II); - *martorului Baherchina Valentina*, din care rezultă că Hotărârea Guvernului nr. 923 din 04.09.2001 se referă doar la elevii care au fost înmatriculați la buget, care în caz de exmatriculare sunt obligați să restituie cheltuielile suportate de către instituție, de la elevii care și-au făcut studiile în bază de contract astfel de încasări se interzic. În cazul exmatriculării Rusu I. ar fi putut să achite suplimentar careva sume de bani, doar în cazul în care aceasta ar fi fost

prevăzut de contract (f.d.131-135, 181, vol. II), probe care, în opinia recurentului, confirmă cu certitudine vinovăția lui Guțu Vasile în comiterea infracțiunii imputate.

Totodată, Colegiul reține că, instanța de apel nu s-a pronunțat și asupra procesului verbal de examinare a obiectului din 06.01.2012 cu stenograma convorbirii dintre Rusu V. și Guțu V., din care rezultă că Guțu V. a pretins de la Rusu V. bani, fiind de acord să primească suma de bani nu doar în valută națională, dar și în euro (f.d.152-156, vol. II).

La fel, nu au fost verificate și apreciate la justa valoare și actele cauzei cum sunt: - cartea de eliberare a documentelor (f.d.163-164 vol. I) în care s-a indicat data de 07 noiembrie 2011, ca dată la care au fost eliberate actele elevei Rusu I., pe când în realitate aceste acte au fost eliberate abia la data de 06 ianuarie 2012, doar după ce Rusu V. a transmis suma de 5000 lei pretinsă de Guțu V.; - contractul nr. 71 din 15.09.2010 încheiat între eleva Rusu I. și directorul Colegiului Agroindustrial Guțu V., care în pct. 4.2.2 prevede că beneficiarul este obligat să achite plata pentru studii în conformitate cu pct. 5 al contractului (f.d.47-48, vol. I); - foaia de rondă (f.d.50, vol. I), prin care s-a constatat că eleva Rusu I. la data de 07.11.2011, careva datorii față de instituția de învățământ condusă de inculpat nu avea.

Astfel, Colegiul consideră că instanța de apel a tras o concluzie pripită privind respingerea apelului, fără a efectua o verificare multilaterală și obiectivă a probelor prezentate de partea acuzării în sprijinul învinuirii și circumstanțelor de fapt ale cauzei.

Prin urmare, modalitatea de motivare a soluției denotă că instanța de apel nu a apreciat probele prezentate de partea acuzării în ansamblu, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării acestora, ca apoi să se expună asupra admisibilității sau inadmisibilității probei respective, expunând temeiul respectiv în decizia sa. Astfel, prin asemenea judecare a cauzei, instanța de apel prematur a concluzionat că nu s-a dovedit vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, de vreme ce probele prezentate de partea acuzării în sprijinul învinuirii, și menționate în cererea de apel, nu și-au găsit o apreciere sub toate aspectele, completă și obiectivă.

La fel, Colegiul penal reține că instanța de apel nu s-a pronunțat în nici un mod asupra argumentului invocat de acuzatorul de stat referitor la netemeinicia concluziei instanței de fond care a conchis că *„acțiunile ilegale ale directorului colegiului în partea impunerii elevii pe bază de contract cu răspundere financiară, de rînd cu elevii bugetari, probabil necesitau, în cazul dat a fi examinate de acuzarea de stat sub aspectul comiterii unei alte componente de infracțiune (abuz de serviciu sau depășirea atribuțiilor de serviciu), dar nu de corupere pasivă, ori această componentă de infracțiune nu și-a găsit confirmare”*.

Astfel, dacă instanța de fond a conchis că în acțiunile lui Guțu Vasile nu sunt prezente elementele infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal, însă totodată a constatat că *„acțiunile acestuia în partea pretinderii sumei de 5000 lei, sunt ilegale”* aceasta urma să stabilească dacă acțiunile ultimului întrunesc elementele altei infracțiuni prevăzute de capitolul “Infracțiuni contra buneii desfășurări a activității în sfera publică”.

În concluzie, Colegiul penal constată, că instanța de apel, care a menținut soluția primei instanțe, nu a soluționat cauza în conformitate cu prevederile legale, adică instanța de apel în decizia adoptată nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel de către procuror și aceasta nu cuprinde motive pe care se întemeiază soluția, eroare de drept cuprinsă în art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, *ceea ce duce la casarea* deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, deoarece aceste erori nu pot fi corectate de instanța de recurs.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, ea casează hotărîrea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel.

La noua rejudecare a cauzei instanța de apel are obligația să înlătore erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, avînd în vedere prevederile art.93, 95, 101 Cod de procedură penală, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel și, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărîre legală, întemeiată și motivată, care să

corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală, concomitent verificându-se și motivele invocate în recursul ordinar în limita competenței, precum să analizeze la modul convenit intenția inculpatului, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, prezența sau lipsa în acțiunile inculpatului a infracțiunii incriminate, și dacă în acțiunile acestuia persistă elementele constitutive ale altor norme penale, argumentându-și clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele expuse în pct.8 al prezentei decizii.

9. În conformitate cu prevederile art.434, 435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Pasat Liliana, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19 noiembrie 2014 în cauza penală în privința lui *Guțu Vasile Alexandr* și dispune rejudecarea cauzei în ordine de apel în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac, publicată la 21 aprilie 2015.

Președinte

Ghenadie Nicolaev

Judecătorii

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti

Nadejda Toma

Petru Moraru